

Oglaši, pripošlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cjenika ili po dogovoru.

Nova, predbrojna, oglašena kaj se naputnicom ili polozajemom post. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštiju predbrojnika.

Tko list na vremenu ne primi, tako je javni odpravnik u otvorenem pismu, za koji se plaća poština, ako se izvana napiše „Reklamacija.“

Cakorog računa br. 847.849.
Telefon tiskare br. 38

Odgovorni urednik Jerko J. Mahulja.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a ne sloga sve pokvariti.“ Naroda poslovica. (C.)

Izdaje i tiska Legion i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Radi sutrašnjeg blagdana izdali smo naš list danas poslije podne.

Kako je pao Skadar.

Dopisnik „Tribune“ salje svome listu pod nadnevkom 22. aprila o. g. slediće izvještaj: Jutros u 1 sat predno se Skadar crnogorskim četama, koje su nakon dva dana naporne i neprekidne borbe pobedile. Akcija, koja je služila kao uvod za ofensivu čitave vojske kralja Nikole, bilo je povlačenje Vukotićeve divizije iz krajeva Rijolja i Vrake, da se sva sile sjedine s jedino i druge strane Tarabota, proti komu se je poduzeća odlučna borba.

Obeseda se je dakle pojačala u večernje 31. o. m. oko dviju stranih pozicija Tarabota i Brdice, jer su crnogorski generali dobro znali, da će se grad morati predati, čim padnu ove utvrde. General Martinović napredovao je sa svojih 8000 ljudi, koji su od posljednjih pozicija kod Skadra pa sve do prestrašta kod Murićana i Oblika diktale čitavi zapadni dio Tarabota. Iste je noći sbar od 6000 ljudi dolazi od Rijolja uspešno se iskrcao kod Zogaja, gdje je već bilo sabrano drugih 8000 ljudi.

Obeseda dakle, ograničena na Tarabot, izvršavala se u nizu operacija i iskrcajanjem, izvedenim bez i najmanje urbune turkih baterija, sa neobičnom vojničkom rasporitostu, dok je još bila zaposlena Brdice, na koju su sispale vatru crnogorske baterije sa Obliku. U celotom već je i Brdice bila posev izolirana radi poplave, te joj je bio prekinut spoj sa Tarabotom.

Jučer u jutro otvorile su turke baterije na Tarabotu paklenu vatru protiv predstava generala Vukotića, koje su prese nevidjene Zogaj, doptre do prve turkih „kula“ te su zapodele bitku na bodove. Crnogori, kličeni vatrom svojih mitraljeza, junaci su napredovali, ali u to je već vatru sa Tarabota počela kosići čitave sat-

nje, te je bitka poprimala karakter pravoga pokolja. Ali u to su i sa Siročke Gore i sa Muradićima gruvati teški srpski topovi velikog kalibra a jednako i crnogorski proti Tarabotu i uroti skadarčkoj citadeli, ukrašavajući se s vatrom artiljerije sa Oblike, koja je pucala u Brdicu, sada već definitivno izoliranu. Bombardovanje je bilo sve upornije, a vodilo ga je osobno general Martinović, koji je sa visina Muradića motrio učinak pucanja i davao odredbe artiljeriji.

Protunapadaj Turaka, najprije slab, potom je jestek oko podne, ali su turki hitci imali slab udinak uslijed sjašnjih pozicija crnogorskih baterija, koje su bile podpunoma u zemlji i pokrite grmljem, te tako Turci nisu mogli razlikovati jedno mjesto od drugoga.

O podne je bombardovanje bilo najopornije. Odmora nije bilo. U redovima crnogorskih topničara bilo je već mnogo mrtvih, a naročito među prednjim i odkritim pozicijama. Ali bol radi mrtvih bila je svladana radošću borbe i predstojeće pobjede. Borili su se jedan za drugim turki topovi, koji su prestajali pušati, ali nisu prestali svi. Nekoji su pucali kroz čitav dan i Crnogorcima bilo je nemoguće da identificiraju pozicije. Bez sumnje je spretnost turkih četa na okrajnjim pozicijama Tarabota bila velika. Srak su čas njihovi topovi mlevojali pozicije, misledi tako, da smetu crnogorsku pucnjavu.

Medjutim su generalu Martinoviću došla veste o napredovanju Vukotićeve divizije sa istočne strane, gdje je prodirala neobičnom brzinom i najboljim uspehom uza sve preteču gubitke. Vukotićeva pješadija napredovala je čitavog dana pod teškim učinkom neprijateljskih hitaca, a podjednuto su redovi ovih vojnika, koji su nakon fantastičnih napada i protunapada uspjeli da osvoje čitav vjenac utvrda neupođeno pred Tarabotom, morali su prelaziti preko mrtvih tjelesa pale braće. Na-prama večeri satračio je Esmad-paša crno-

goraku vlastu, da posjate u Skadar jednoga parlamentera. Odmah je general Vukotić pošao u turske linije. Oba su se generala sastala na zapadnoj obali jezera u neposrednoj blizini grada, te su dugo raspravljali o pitanju, da li se Arbanasi, koji su pribjegli u Skadar iz susjednih sela, mogu vratiti svojim kućama. Za vreme toga razgovora, nije htio Esmad-paša govoriti o predaji grada, nego je predao crnogorskom generalu ostan provred austrijskog konzula radi štete, koja je bombardovanjem nanešena citadeli.

U noći je opet počelo bombardovanje Crnogoraca jače nego ikada, a u isto vrijeme je došla generalu Martinoviću vест sa Brdice, da su Srbi onu poziciju ovojili nadjevima na bojneute, te da se već vije crnogorska zastava na vrhu. Slavodobitno klanjanje popratilo je ovu vест o pobjedi, koju je general Martinović odmah javio svojim četama, koje su bile spremne da se bacu u pogon i da jutro na vrh Tarabota. Skadar! Skadar! Vikahu Crnogore, opojeni radošću, te se spremaju na triumfalni ulaz u grad, dok su baterije sa Muradića otvorile vatru proti Tarabotu za posljednju borbu. U maglovoj noći razsvetljivalo se nebo nenadanim požarom u prodolima odjekivali su hitci topova. Upornost bombardovanja Tarabota uništila je četvrt Esmad-paše i one su tako ostavile razotkrit njihov bok, da je napadatima bilo tvoren ulaz u grad. Zauzimanje Tarabota, obavljeno prije polnoći, najepičniji je momenat crnogorsko-turske borbe. Martinovićevu su čete na divan način izvršile konačni jurč, u s jedan sat je izvještio Esmad-pašu na citadeli zastavu za predaju i prvi su odjeli Crnogoraca usli u grad mostom preko Bojane.

Rat na Balkanu!

Pula, 29. aprila 1913.

Naslov ovoga članka imao bi od danas dalje praviljno glasiti „Polotaj na Balkanu“

Izlazi svakog četvrtka
o podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju
nepodpisani i ne tiskaju, a
nefrankirani se primaju.

Predplata se poštarskom novčiću
10 K u obć. {
5 K za seljake } nagodila
ili K 5 —, odnosno K 2 50 cent
pol godine.

Izvan carinice više poštarske
Plaća i titulice se u Puli.

Pojedini broj stoji ro h, sa
ostali 20 h, kolik u Puli tolik
izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se
u „Tiskari Legion“ i dr. Vir
Giulja br. 1, kamo naka se
nastavljuju u vlastima predplate

davno tetodili na sve moguće nadine, ali ne baš njima za ljubav, kako su „Talijani“ sami misili, već samo za to da Hrvatima naškodi.

Sada, kada Madjari vide, da mogu Stogod i bez „Talijana“, kada Madjari uvesti na Rici državnu madjarsku politiku,

To je nemilo opšto tiecke „Talijane“ puput Stupiticia, Grotića itd., te su se izdali ovih dana u gradskoj vjećnici, Br. Ijavi kako jesu, sve su iznijeli na javu. Iznijeli su, kako su ih Madjari volili, koliko su pustili hiljadu kruna dobili od Madjara, kako su upravo Madjari stvarali umjetno talijansivo na Ricu, Rieka mora biti talijanska — izjavio je grof Andraszky — iako ne bi bila talijanska, moral bismo je stvoriti talijanskom.

Dragocjena je izjava „Talijana“ Grotića, koji je naveo rieci spomenutog Andraszky, trećen god. 1808. odboru Riečana, kad se je u Budimpešti vičalo glede ugarsko-hrvatske nagodbe. Tada je Andraszky re-

kao rieckom zastupniku „Talijanu“ Adamiću: „Nemojte poputati Hrvatima, a mi ćemo vam dati sve, što budete zahtjevali.“

I tako, kada sto na Rici Madjari, tako u Primorju Niemići i njemačko-bečka politika miluje i tetoti „Talijana“, dospaće stvara nove Talijane pomoći hrvatskim poturicima, samo da nama Hrvatima naškodi. Kad se peko madjarstvo i niemstvo osile, tada i „Talijani“ dobivaju po glavi. Nego sto takova nadi „Talijani“ još ne mogu shvatiti.

..... exempla trahunt: primjeri poviate. Opeta jedan novi slučaj talijanske velike kradje. Pred malo dana pobjedio je iz Pirana tamošnji c. k. biljetnik dr. Lorenzini, pokravši njegovim klientima preko sto hiljada kruna. Tato se lepo divi i radi u talijanskom patalu.

„Cuore di Trieste“ — tako su pišale pred malo dana talijanske novine u Trstu,

hvaledi „plemenitost“ talijanske filantropije u Trstu.

Sasma ispravno je na ove hvajospjeve Talijane, odgovorila vrla trčanska „Edinstvo“. „Cuore di briganti“ je to vaste plenumito talijansko srce — tako je zaključila „Edinstvo“ iša kako je navela razne slatljive, kako se u zavodima javnog dobročinstva postupa uslužno samo sa Talijanicima, dokim se druge jadnike pušta da bez hrane i prenoćita planuduju po ulicama, te se još surovo na nje izkaljuje svoju mržnju.

„Lopovi nearamni“, ogorčeno pita „Edinstvo“ — ne plaća li možda nas 80.000 trčanskih Slovenaca niti paru občinske poreza, a kojim se undržavaju javni zvodi dobročinstveni? Nije li možda jedna trećina prihoda iz naših žepova, te nemamo li dakle i mi pravo do tih občinskih ustanova?

su prieslojonašnjednika Danila nosili kroz redove crnogorske vojske, koja ga je oduzevljeno podraživala.

Medutim dolazi vijest, da se je Esad-paša u Ljetu proglašio kraljem Albanije i da je Džavid-paša imenovan svojim ministrom. To je onaj Esad-paša, koji je bio zapovjednik Skadra i posjećuje predaje grada Crnogoraca, bilo mu je dopušteno otiti iz Skadra sa svom oborunom vojskom, municijom i topovima; a Džavid-paša je od onih turkih vojskovođa, koji je pobjegao sa kojih 20.000 vojnika ispod Bitolja te nije pao u ruke srbskim četama. Sada su se ta dva turki vojskovođe združili u Albaniji i raspolažu sa oko 50.000 oborunom vojske.

Ako je ova vijest istinita, onda položaj postaje još više zamršen a svu Europu izigrana, ponajprije pak Austrija i Italija, koje su se najviše izložile i bacile u veliki trošak radi Albanije. S time u savezu dolazi i Pariza vijest, da će se pitanje Skadra i tih iakičiću između Albanije i Crne Gore bez svakog upitljana Europe i to na način, da će Skadar postati suvlastništvo objiju država.

U zadnji čas dolazi još vrlo važna vijest, da je austrijski ministar izvanjski posala grof Berchtold da ostavku. To je znak, da Austrijski predložci u pitanju Skadra i Albanije ne nailaze na odobravanje kod većine velikih sila i time bi svaka akcija Austrije bila omstena ako ne poseve skrbitanu.

Pogled po Primorju Puljsko-Rodinski kof.

Novi porečko-puljski biskup. U četvrtak 1. maja ima se predstavili u Beču, da potvrdi vjerovanje apostolsko, dosadašnji kanonik i supnik crkve sv. Antuna novoga u Trstu dr. Trifko Pederzoli, jer je sada stalno, da ga je Njegov Veličanstvo imenovao biskupom porečko-puljskim.

Novi biskup radio se 14. novembra 1863. u Kotoru (Dalmaciji). Osim mu je bio inžinir u talijanskog dijela Tirola. Gimnaziju je učio u Zadru. God. 1866., 28. novembar je zaređen u svećenike. Kao svećenik bio je u Beč učili se dalje bogoslovije a odan je kao doktor teologije vratio u Trst, gdje je bio neko vrijeme duhovnik-pomoćnik u crkvi Jezuita i ujedno vjeročešće na ženskom liceju:

Po scarti pok. kanonika Fabrija postao je mons. Pederzoli zupnikom sv. Antuna novog i kanonikom stolne crkve sv. Justa.

Prije nekoliko vremena mi smo rekli u svom listu svoje mišljenje, kakav mora da bude porečko-puljski biskup. Židovsko novčanstvo primorskih Talijana donosi Pederzoliovo imenovanje za osobilim zadovoljstvom. To nas upućuje na mirno čekanje, da djela budu pokazata Sovjetska. Mi od mons. Pederzoli-a kao Sovjetsku, koji je potakao od oca Talijana da uobič od našeg biskupa nismo nikad zahtijevali ni hteli da ga gubi Talijane. Ali što zabijevamo da svakog biskupa jest: da svoju pastuersku službu vrši našem narodu u našem jesiku, da ga stiti proti mogućnostima, da ga pomaze tjelesno i duhovno. Uz svoje sposobnosti i poznanja našeg jesika novi porečko-puljski biskup moći će učiniti mnogo dobra i našem narodu. Daž Bude da bude tako!

Štrupština Držbine podražnice u Puli. U nedjelju prije podne bila je u dvorani Nar. Domu glavna godišnja skupština Područnog Držb. u Puli. Skupština je otvorena zaslužni predsjednik podražnice g. Niko v. Marinković zanošenim i rodoljubnim govorom pozivač skupštine na izvršavanje narodne dužnosti za rad Držb. Iz izvještaja tajnika i blagajnikom razabrešemo i u prošloj godini isipi i uspjeli rad i napredak ovdješće podražnice, tako da je udaranje svakog pitanja, sabralo se mn-

imala prihoda nešto preko 6000 K a razboda oko 5000 K, te je ostalo gotovog u blagajnik podražnice 1800 K.

U upravnim odbor za ovu godinu izabrani su sklamanjicom kao predsjednik Niko v. Marinković, tajnik dr. Petar Žica, blagajnik dr. Lovro Skalier. Nova uprava podražnice povjerenja je dobriim rukama, te i ove godine pod marnim vodstvom rodoljubnog predsjednika doneti našoj Družbi obiljnog ploda.

Poser za Izborce. Jos nas dva tjedna djele od izbora zemalj, zastupnika iz obale kurije u gradu Puli. Tekom budućeg tjedna počet će dolaziti izbornicima legitimacije, pak upozorujemo naših izbornika, da paze, te im bude svakomu fa legitimacija uručena. Podsjecamo ponovno sve one, koji su u zadnje doba proumjenili stan, da se preporuče prvačnjem gospodaru ili svojem prvačnjem sustancu te upute listonosu na njihov sedanjim stan. Svakako pak neka svaki barem dva dana prije izbora podje zatražiti sam legitimaciju, kako ne bi učinio nelegitimaciju, koju su se živo zauzimali, da braci posjetnicima u svakom pogledu pruže čim više ugodnosti.

Sada idemo osobito za tim, da predaju u kolu našega bratstva i oni, koji se nisu odriči i izbjegavaju, jer zavedeni ne osjećaju ljubavi za svoj narod i slatku materinsku rječ. Time ćemo u ovom mjestu za vazda onemogućiti skodljivo nametanje našeg protivnika i njegovo smetanje, koje je neprirodno, nemoralno, upravo huncutsko.

Umorstvo u Brštanici kod Svetimčenja. U nedjelju dne 20. o. m. dogodilo se u spomenutom selu strašno umorstvo. Marija Ten Živjelj, koju je ovdje već nio vrijeđala sama sa svojim dijetetom od 2 godine u jednoj kući. Od neko doba izgleda, kada je ona bila zaušana u tom selu, jer joj jedna vederi ka njezinu odustrošil pomaničalo da kuće više komada rublja, a pred nekoliko dana ukraše joj da pape i vrata sa kuće, metnuvši ju u takav položaj, da nije mogla vratima zatvoriti kuću, da se obrani od lupeža.

U nedjelju pak noću došao je u njezinu kuću njezin sujud Mate Florić, na valje na nju, izvukao ju iz kreveta i ubio na putu pred kućom kamenjem.

Biedna žena bi u jutro nadjenja pat koracala od kuće mrtva, svu iznakaženu i ogrežu u krv, dok je njezino djetete mirno spavalo u koljevki. Oružništvo je poduzeto odmah izvade da to infamno umorstvo razjasni, te posumnjalo odmah na spomenutog Florića, na kojem su našli mrtvu krv i drugih znakova, koje mu je postila ona biedna žena u borbi za život. Razlog tom zločinu bio je, što je taj lupež htio pokrasti njezinu ženu. Taj Florić, bezdušni lopov, bio je napao pred nekoliko vremena jednog starca skriveno u gotovo ubio, za što je bio već kažnjiv.

Iz Marčane. (Prinos za Držb. i za Dajtko, pripomoćno držb. u Pašini.) Ima glavna skupština ovdješnjeg „Država za stednju i zajmove“, obdržavano dne 18. o. m. zakupila se među sadržarima svotica K 16. Odnosni iznos, koji je predan upravi „N. S.“, okamjenjen je po polovicu Držb. a polovicu Dajtkom prigmočnom držtvu u Pašini.

Doprinesli su slijedeći: Po 2 K Jakov Degata (Tidov), Jakov Skoravčić i Vinođić don Ivan; po 1 K Čiliga Anton, Radolović Anton (Belas), Cvek Ivan, Radolović Mati (Belas), Karlavarić, učitelj N. N., Radolović Anton (Slatk.), Burić Mate, Stomilović Mihal i Čiliga Ivan.

grobno naše občinstvo. Bilo je to pravo narodno veselje. Velikom su pozorniću i izvedljivošću saslušane i dvije domoljubne deklamacije, što su ih znali tako žive i hrđačno kazati dva naša dječaka. Slušaci im u zanosu pljeskanjem burno povladjivali. Srećanost je tekla u najlepšem redu i svršila je sa velikim moralnim uspjehom.

Dok je braće Premanturaca bio je iskrene i srdačan, ali odlazak njihov pobudio je u nama čuđstvo odusevljenja. Klicanju i bratskom pozdravljanju na rastanku nije bilo kraja ni konca.

Najveća zasluga, što nam je ovo veselje tako lijepo ispalo, ide našim mladićima, koji su se živo zauzimali, da braci posjetnicima u svakom pogledu pruže čim više ugodnosti.

Sada idemo osobito za tim, da predaju u kolu našega bratstva i oni, koji se nisu odriči i izbjegavaju, jer zavedeni ne osjećaju ljubavi za svoj narod i slatku materinsku rječ. Time ćemo u ovom mjestu za vazda onemogućiti skodljivo nametanje našeg protivnika i njegovo smetanje, koje je neprirodno, nemoralno, upravo huncutsko.

Umorstvo u Brštanici kod Svetimčenja. U nedjelju dne 20. o. m. dogodilo se u spomenutom selu strašno umorstvo. Marija Ten Živjelj, koju je ovdje već nio vrijeđala sama sa svojim dijetetom od 2 godine u jednoj kući. Od neko doba izgleda, kada je ona bila zaušana u tom selu, jer joj jedna vederi ka njezinu odustrošil pomaničalo da kuće više komada rublja, a pred nekoliko dana ukraše joj da pape i vrata sa kuće, metnuvši ju u takav položaj, da nije mogla vratima zatvoriti kuću, da se obrani od lupeža.

U nedjelju pak noću došao je u njezinu kuću njezin sujud Mate Florić, na valje na nju, izvukao ju iz kreveta i ubio na putu pred kućom kamenjem.

Biedna žena bi u jutro nadjenja pat koracala od kuće mrtva, svu iznakaženu i ogrežu u krv, dok je njezino djetete mirno spavalo u koljevki. Oružništvo je poduzeto odmah izvade da to infamno umorstvo razjasni, te posumnjalo odmah na spomenutog Florića, na kojem su našli mrtvu krv i drugih znakova, koje mu je postila ona biedna žena u borbi za život. Razlog tom zločinu bio je, što je taj lupež htio pokrasti njezinu ženu. Taj Florić, bezdušni lopov, bio je napao pred nekoliko vremena jednog starca skriveno u gotovo ubio, za što je bio već kažnjiv.

Iz Marčane. (Prinos za Držb. i za Dajtko, pripomoćno držtvo u Pašini.) Ima glavna skupština ovdješnjeg „Država za stednju i zajmove“, obdržavano dne 18. o. m. zakupila se među sadržarima svotica K 16. Odnosni iznos, koji je predan upravi „N. S.“, okamjenjen je po polovicu Držb. a polovicu Dajtkom prigmočnom držtvu u Pašini.

Doprinesli su slijedeći: Po 2 K Jakov Degata (Tidov), Jakov Skoravčić i Vinođić don Ivan; po 1 K Čiliga Anton, Radolović Anton (Belas), Cvek Ivan, Radolović Mati (Belas), Karlavarić, učitelj N. N., Radolović Anton (Slatk.), Burić Mate, Stomilović Mihal i Čiliga Ivan.

tu raznih stvari, a niti uzrokom otrovanja. Da je bio poštivan i od protivnika (Hrvata), jedan A. Cumičić, kojega je život zastajao u mržnji na sve što je hrvatasko i u misli da nam nekad, bilo u čemu, to može reći samo dopiranik „Piccola“ naduđitelj Martinolić. Moguće se i Vi g. Martinolić utvarate u svojoj razgrinjanoj fantaziji, da vas Hrvati cene? „Poveretelo!“

Cudimo se, što nije bilo nikakve komisije, koja u ovakvim slučajevima otrovana, nebi nikako smjela izostati. No cemu se najviše cudimo i što je nas sve sablaznilo jest: što je taj samoubojica, — koji NB. nije nikad ni zavirio u crkvu, a kamo li pristupio k svetim sakramentima — imao crkveni pokop i sjajni sprovod, kao najvjerniji katolik. Upitali bismo don Roca Stuparić — urešena krizem „pro Ecclesia et Pontifica“ — kako se taj pokop i sprovod slikeza za zakonima crkve? Ne znate li, da je Cumičić sam kupio otrov u lejkarni Colombia u Malom Lošinju, taj otrov dva dana sobom nosio — dakle sasma promisljeno svoj dan počinio. Ispljato malko don Roco svoju savjet, pak čete nam pristediti takove sablazne.

Krčki kofar

Iz Punta. Malo odgovora na dopis iz Punta, uvršten u „R. N. L.“ od 16. t.m. br. 92. Žalostno, što imademo među nama takove ljudi, koji s nama živ i su proti nas. Sva se ono piše u prilog učiteljstva, koje se za sve brine, a nije se brinulo za otvorene škole, niti se brine za poučavanje opelovnike, nego ju posve zapustilo. U ponedjeljak bila je zatvorena škola, ali i otvorena, jer se je u njoj poučavalo u jutro i posle podne, te je još istog dana bio opozvan zaključak o zatvoru škole. To se je zabilo iz uxoka, što ih nazadju dopisnik.

Nije dakle osobna krivnja načelnika, podnačelnika i činovnika, koji je bio na sjednici zagovarao školu, te ne zaslužuje uvreda, nego pohvala, koju je za svoje službu i revno vrijeđanje službe i primio pred više godina od zem. Odbora. Želja je občenita narode, da bi se občina resila sadašnjeg učiteljstva, koje se povrgnuto s narodom i zlostavljava mu djecu, to nema taklike u školi. Občina nije nikada odbila prodrijevanje škole. Treba znati, da ovo učiteljstvo ne će da se nagradi za stanarinu kroz K 92, te dobijaju stanove. Občina nema toliko arđetava, odakle ima u proračunu nove troškove, kao za ličenika i drugo, jer c. i kr. namjestačtvu već tragu godinu ne dopusta po zastupstvu odobrenje obč. namet. Toliko za sede, a bude li potrebno javiti čemo občinju.

Toliko neća biti rečeno i dopisnik iz Punta u zadnjoj „N. S.“, da se čuje i drugo zvono.

Voloski kofar

Štrubake Čitaonica u Premanuri na tambariškim odjekom, priređuju na dvostruki poredjeljak dne 13. maja koncert za opet običajna ona stara hrvatska: gori poturice nego li Turčin. Bio je to sin načelnika i dosta svih protuhrvatskih podstoca u Velom Selu Anton Cumičić. Kako mu krasno hrvatske ime kaže, spada je među ono opadalske našeg naroda u obim Lošinjima, na kojima počiva čitavo umjetno talijansko naših strana.

Ne čemo, da se bavimo širokom toga patriota integerrimo, jer, kako vele, ima Voloskom.

Onomadne obavljeno je u Voloskom običajno novacjenje. Naša mladež, stavljeni podvrgnuta, polazi na novacjenje pjevajući i veselje se. To je veselje riedkokad iskreno, ali jer je takav običaj, mora tako da bude. Vedina mladića je koliko toliko vinom ugrijana, da zatom bol ili da se pokaze stanom. N gdje idu mladići k novacjenju i pod zastavom. Svuda se pjeva davorije, vesele narodne pjesme. Mladež pjeva u roditelji placi i uzdruži. Tako biva i na

Ljetos bijaše nešto drugačije. Tako bar izvještaje njemački list iz Graca „Tagespost“. Ljetos su naši mladići pjevali srbske pjesme, vikali Abraug (dolje) Austrija! te klicali Širio! slavenskim junacima na Balkanu. Bilo bi smješno, da idemo pobijati ovu svabuku glupoš. Kako čete tomu glupanu dokazati, da je hrvatska ili srpska pjesma jedna te isto? Naši mladići nisu hvala Bogu još toliko okuženi svabuštinom a da bi znali što je svabuk Abraug. Ako su klicali Širio! pobjedonosnoj braci na Balkanu, nisu načinili drugo, nego dali oduska ili izraza častu bratimstva i srodstva; kojega ne može zabraniti nikakov zakon ni slobomi ni jedino oružje.

Pazinski kofar

Iz Pazina. Polovicom aprila boravio je ovdje pravlj. biskup Krčki dr. Mahnić, u poslu gradje hrvatskog konvikta.

Konvikt će se do malo početi graditi, te će svojom ljestpotom u veličinom biti na ureu gradu Pazinu. Bilo sretno!

*
Pred malo dana ustanovila se Marijina kongregacija hrvatskih gimnazijalaca. Do malo dana očekuje se ovamo pravlj. biskupa iz Trsta dra Karlića, koji će također dati jednu konferencu hrvatskim đacima.

Cujemo, da će se u drugoj polovici mjeseca maja obdržati u velikoj dvorani Nar. Doma zanimiva izložba slike prof. Šantel. O tome će se u ostalom potanje s interesirane strane javiti.

Gosp. Josip Turčinović ravnatelj pisarne „goep“, dra Trinjetića, vjenčao se dne 16. o. m. u Pevni kod Gorice sa gospodnjicom Maricom Benedić. Čestitamo!

*
Pred nedavno obdržavao se ovdje pogovor uslijed poziva Namjestničtvu u pitanju nove ceste Pazin—Gologorica—Raska Dolina—Krišan. Pogovoru su prisustvovali zastupnici zemaljke i kotarski i političke oblasti, zem. odbora, občine Pazin, Plomin i Labin, cestovnih odbora Pazin i Labin i upravnog vjeća Cepić.

Priusnuti su potvrdili prijavljeni načrt, te se občalo zastupnicima iz Cepića i Tupijsaka, da će sagraditi jedan posebni nizgredni dio ceste u njihovu korist.

*
I ovdejšnja hrvatska gimnazija je službeno preoslavila 200 godišnjicu pragmatičke zanke. Nakon sv. mise u Franjevačkoj crkvi, obavljeno od veleđ. gosp. prof. Franje Boša, podao se dečju za profesorima u velikoj dvorani Nar. Doma, gdje je prof. L. Brolich držao prigodno slovo. Na gusku je svirao kvartet sastavljen od gg. prof. Šantel, Stančić, Kosmađić i Brnobić.

Dne 21. o. m. obdržana je občinska sjednica, u kojoj se je među ostalim stvarima odobrilo ustanoviti novi novčani zavod, naime „Stediona udruženih občina u. Pazinu“. Dešada pristala je na tu stedionu i občina Boljun, a pristati će i druge u ovom kotaru.

Od velike je važnosti ova novi zavod za gospodarstvo u ovim stranama. Sve ono mnoge hiljade pupilarnog i crkvenog novca, koje idu seda uložene po noćnim zavodima Trstu, biti će dijelom učioene u ovom stedionu, te će posudom tih novaca uz obročno odplaćivanje pomoći našeg pojedinceva i obitelji.

Red nam je sasuditi rečava na gospodarskom polju, jer čovjek financijalno odvisan od protivnika, odvisan je i u načinom pogledu.

Zelimo čim skorije desfinitivno ustanoviti zavoda i bio isti našemu narodu na korist!

Porečki kofar

Iz Porečkog pašaluka. Jeste nikad kao ove i prošle godine ne bijaše u našem listu toliko pritužba na državne i občinske, na školske, oružničke itd. oblasti u političkom kotoru Poreču. Glavni povod daje nam sami politička oblast u Poreču i od nje više manje odvisno občinsko gospodarstvo u Humku (Umag).

Progonstva, tužbe, prijave, protiv našega puksa u tom kotoru i rečenog občini Izogene su tečajem prošli i ove godine u našem listu. Glasovite odredbe ili naredbe i okružnice politike oblasti u Poreču zadile su iste visoke političke dinovnike na c. k. namjestničtvu u Trstu. G. k. k. kapetan g. Murad u Poreču znade stalno, kako na namjestničtvu sude o njegovih naredbah i okružnicah, što ih izdaje ili podpisuje na želju i na predlog kažnjava u Humku — a proti mrzkom im i omraženom hrvatskom narodu zela Materada, Lovrečića itd.

Dne 19. o. m. se je u njegovom uredu opet jedan od njegovih podredjenih na vjeckove proslavio. Evo kako:

Nas mladić Juraj Trento iz Rotarije, občina Humak bio je pozvan rečenog dana na kotarsko poglavarstvo u Poreču da mu tamo sude na prijavu jednog protivnika njegove narodne misli. Čuje, da samu se radi.

Na 1. marta 1918. nosio je Juraj Trento, član velospaštovanje, ugledne imućne naše društine, koja imade velik posjed u Rotariji i u Materadi, od kuće u Materadi jednu gusku u vrsti, da sa tamo oplemeni. Putem sreća je privatnog lovskog čuvara Marka Petretića, talijansku podpreteću, koji ga ne može ni čuti ni vidjeti radi neke izgubljene pravde. Zaustavi mladića te ga zapita što nosi u vrsti. Ovaj odgovori, da nosi gusku na svoj posjed u Materadi: radi razaploda. Petretić htjede pod svaku cenu da izprazni vrstu i da vidi što je u njoj. Mladić mu odgovori, da toga učiniti ne može, jer je guska razvezanih nogu, te bi mu ušla; ako ju hoće vidjeti, neka dade garanciju od 50 K ili neka ide u kuju kuću, gdje mu gusku ne može utci. Nu Petretić ne hijede posustiti, pa kad je Juraj zapitao kojim li on pravom njega pretratuje, odgovori, da imade on veću moć nego li osmink; na pokon dobaci mladiću da je kriomicar (kontrabandier) i t. s. Nezadovoljan s tom nješćim opravdanom uvriđom, prijavi jošte mladiću kot. poglavarstvu u Poreču. (Za uvjedu prijavio je mladić Petretiću sudu.)

Radi toga bijaše pozvan kako rečesno Juraj Trento za dan 19. aprila na kotar. poglavarstvo u Poreču. Na tom poglavarstvu, zove br. 7, odušidle mladiću na 90 K globe a da ga nisu niti presutali. Na opasku mladićevog brata da nezna taj hrvatski nego hrvatski, nisu se niti osvrnuli. Samo mu rekote talijanski, da ima platiti globu od 20 K. Zato, kako, čemu? Ništa svega toga. Ne zaudara li to postupanje po makledonsku? Zar misli zbilja g. Murad, da je na čelu kakovog pašaluka te mu je slobodno po svojoj ažišnjaku čudi divljački postupati s našim narodom? Hoće li već jednom stati na kraj tomu zulumu c. k. namjestničtvu? Ili zar ima g. Murad posve slobodne ruke? — Vidjet ćemo!

Občina bez upravitelja. Na talijanskoj občinskoj upravi u Visinadi bijaju do nedavna tal. socialisti i liberalci. Nečelnik je bio dr. Ritoša, liečnik i do nedavna zem. zastupnik i vodja istarsko-talijanskih socijalista. Občinsko zastupstvo nije diekvalo već dulje vremena. Upravljalo je s občinom upravno vjeće. Ovo je vjeće dalo ostavku u ruke predsjedniku Ritošu, koji je sa svoje strane priobio zemaljskom odboru da odstupa. Eto, ovako se upravlja sa nazovim talijanskim občinama Istre!

Koparski kofar

Podružnica Dražbe sv. Cirila i Metoda Brleg-Račice obdržavati će svoju glavnu godišnju skupštinu dne 4. maja t. g. u Račicama u 8 sati po podne i to pod vedrim nebom pred kućom g. Josipa Sindića, župana Račice. Na koju pozivljivo sve članove i prijatelje na mnogobrojni posjet Svirati će domaća glazba.

Skupština podružnica Dražbe u Lanišću. Podružnica Dražbe sv. Cirila i Metoda u Lanišću obdržavati će godišnju skupštinu u nedjelju dne 4. maja t. g. u 1 sat po podne u Čitaoničkoj sobi u Lanišću. Prigodom skupštine držat će se predavanje: „Narod bez škola, jest narod bez budućnosti!“

Pozivlje se sve članove i prijatelje na radne stvari, da dodu na skupštinu u sto većem broju.

Iz Lanišća nam piše: Već više puta smo htjeli pritužiti se javno o potporama, što ih dobivaju — bolje rečeno, što ih ne dobivaju — obitelji naših vojnika-reservista pozvanih na granicu, to smo čekali u dobroj vjeri misljeć, da će se nepravde ukloniti, ali se prevarismo.

Kada su ono učinili u Beču zakon o tim podrporama, pisalo se, a čini nam se, da je to i u Vašem listu spomenuto, da će stalno dobivati siromašne obitelji pod oružje pozvanih pričuvnika od države pričuvnika bilo pod oružje pozvanih a podporu je dobio samo jedan i to K 259 na dan.

Najčudnovatije pak je to, da ne nadušiti najsiromašnijim obiteljima podporu. Jedan takova obitelj je u Lanišću. Jedini sin, koji hrani osamdeset godina roditelje, bio je pozvan u vojnike, zapustiv skrb za roditelje svojoj zeni. Siromastina je ovdje takva, da ta tužna zena ni za papir nema, da si mužu piše! A ipak joj komisija za podsticanje podpore u Poreču molbu za podporu obitelji te je dobio samo jedan i to K 259 na dan.

Ne znamo, tko je tome kriv, da takva obitelj ne dobije podporu, samo to znamo, da tako nebi smjelo biti.

Druge obitelji, koje imade svoje sinove, odnosno muževe u vojnici, nisu također dobile potpore, akoprem su i te podpore veoma potrebne.

Pripovjeda nam pričuvnik, koji je pred par dana došao ovamo na dopust, da imade u Krivošijama u njihovoj kumpniji nekoliko Njemaca, i skoprem došla imučni, da su dobole njihove obitelji do 5 K dnevne podpore. Kaže, da nema Njemicu tamo, koji nije podpora dobio. Mi mu to skoro ni vjerovati ne možemo, jer je neponjivo, da nem se — tako nepravdu vedno po zakonu kroji.

Potro u odlukama komisije za potpore u Poreču kaže, da proti tim nema uteka, prisiljeni smo to objedobanli javno.

Franina i Jurina.

Fr. Ca bi rec, da je danas prisal Stipe Žramoniku na Vranje?

Jur. Ca ne zna da imaju naši mladići i dvojice poli Jurini pleš.

Fr. Pak ca će i sad va proljeti plesat va one konobe, kudi se repa i kapus kise?

Jur. Ta kade bi drugde plesali, ku na va konobe. Repa i kapus vunjo s čabri,

pak on udor gce po plesu, da ne bi kemugod prišao stalo.

Fr. Ha, ha, ha! Ti imas pravo. Odo njin je mesto baselika i mašuron.

Jur. Pa ca ni sram divojke tam hodit.

Fr. Ha, ha, ha! Baš si pogodi, a ca ne znaš kako po notac klate, kako sovi va ple na Boljuničino, na Učko i na Lupoglav.

Jur. Ja, zato njin po druge krajef govore kulinco.

Fr. To je pravo, neka njin govore. Ca klate tako dobo noći po plesib i po lumperijah, moro doma bit.

Jur. Sada si rekao jeno posteno besedo.

Fr. Ma ni divojke nisu toliko krive, da so takove, nego otac i mat, ki ih ne drže va strahu.

Jur. Ca je to tepo, poli nas, da otac i mat puste svojo dico od trinajst, četrnajst let dalje da klate po noćah, kakor zgubljene ove.

Fr. To je sramota za oca i mater.

Jur. Neki oci i mater se jur kajo, a neki te se posle kajat, kad bude prekasno.

Razne primorske pjesni

Glavna skupština Dražbe. Ove godine obdržavat će se godišnja glavna skupština Dražbe Sv. C. i M. za Istru u Krštanu kod Plominu dne 25. maja.

Gradnja novih cesta u Istri. Dne 16. t. m. sastala se je u Podgradu potporna komisija, koja je imala zadataću, da na temelju od c. k. namjestničtvu predloženih načira i troškovnika ustanoviti program gradnje novih cesta. Na tu komisiju došli su gg. namjestnički savjetnik Pipitz i e. k. viši gradjevni savjetnik Mahnić sa nekoliko inžinira kao predstavnici vlade, e. k. kot. poglavari barun Schmidt-Zaplerow, gg. zemaljski asesori Andrijević i Salata kao odaslanici zemaljskog odbora, načelnici občina Podgrad, Buzet i Materija i odaslanici občine Kastav te zemaljski zastupnik dr. Brnčić. Razvri predsjedao je namj. savjetnik Pipitz. Iz kraljog izvještaja g. gradj. savjetnika Mahnića, prešlo se je na raspravu o pojedinim projektiranim cestama. Ponišnjije raspravljalo se je gradnju nove ceste iz Podgrada, odnosno Radica preko Munu na Žejane, zatim iz Žejana na Zvoneču i odavde u Juščić. Ta cesta imala bi biti po vladinom načrtu široka 6 m a događa 27 km te bi se imale graditi kano državna cesta. Najveći strmac iznosi samo 5% i to samo na par mjeseta a cijela gradnja stajala bi po tom projektu 45 K svaki metar, ukupno daleko oko 1.200.000 K.

Zastupnici zem. odbora izjavile, da potkrajina, tko ostane u krijeptivoj projektu, ne bi mogla doprinijati običnu tangantu od 40 do 50 sto, dokle približno 500.000 K, jer da bi se tim doprinosenom previše obeterele pokrajinske finanse; da je pak potkrajina pripravna doprinesti 40 do sto troška, uvezvi za podlogu trošak od 20 K za svaki metar, odnosno sveukupni trošak od 540.000 K, dokle približno 216.000 K.

Zastupnici občine Kastav predlagali su, pozivajući se na zaključak obč. zastupstva od 7. marta t. g., da se ne gradi tu cestu kako je projektirano, mimo selja Žaluke, nego selja Sušnji na Ivanidi to radi toga, jer ti si uslijed te varijante pristreljali občina Kastav izdržavanje jednog komadu lišnjake ceste i jer bi se t. r. taj način dobio ljeplji spoj sa rukavackom cestom i sa cijelim napadnim dijelom občine. Za taj slučaj izjavlja odaslanici občine Kastav, da će občina staviti erazu badava na razpolaganje eva ona občinska i privaina nemajšta, koja bude eraz trebalo u području občine Kastav za gradnju nove ceste.

Komisija si je priredila ustanoviti na tuc mjeseci, da li se nade provesti ta projektna iakođor na tehničkog zasevničta.

Komisija je za tim predla na raspravu gledje gradnje drugih projektiranih cesta. U svrhu, da se ne komplicira pisanje cestogradnje, zaključi komisija, da se za sada ispostavi u programu gradnja cesta Vodice-Mune i Lanišće—Mune, dokle, da se imade tim prije započeti gradnjom cesta Lanišće—Lupoglav i one iz Podgora u Jelovice i Vodice. Dne 17. t. m. preambulirala je komisija novo projektirano cesto Radice—Mune—Žejane—Zvoneča—Juščić; a zatim dne 18. i 19. t. m. ostale dve projektirane ceste. Dozvajemo, da su se nekoj kupani protivili varijanti cesta, koju su zahtijevali odaslanici občine Kastav, a odluka će pasti dne 23. t. m. za koji dan je ozvana definitivna sjednica kod c. k. namjestničtvu u Trstu.

Prodaje se jaftino peč na plin
uz dva kotlača. Upi-
tati se u Via Ercole 21, III. kat.

Soba za pokutivom za iznajmljiti. Via
Epulo 6, parter desno.

- Ivan Kacin,
Ljubljana, Zaloška cesta 7.
Graditelj

orgulja i harmonija

po američkom sustavu. — Gradi
svake vrsti harmonije za crkve, škole
i privatnike. Popravci orgulja i har-
monija obavljaju se najjeftinije. —

Cienik badava i franko.

Jeftina kava

(dok traja zaliha)

85^h **80^h**

$\frac{1}{4}$ kg Brasil I. $\frac{1}{4}$ kg Brasil II.
pržena pržena
u svim podružnicama

Julius Meisl

Uvoz kave

NOVA PODRUŽNICA
PULA, Via Sergia br. 35.

1000 i sličnu sliku i raznih pred-
meta za mušku i žensku od-
jeću su u cjeniku, kojeg ra-
zazilje badava Jugoslovenska
raspšaćaonica

E. Stermecki, Caffe, br. 314.

Svoj k svome!

Restauracija „Narodni Dom“

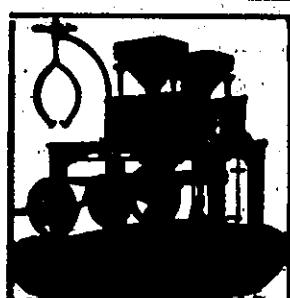
— u Puli —

preporuča se svim Slovincima u i izvan
Pule, da se smiju u svojoj kući i svome
domu te potabevi uz dober kapljicu vina
i izvornog Pilzenjek piva, dobra jela
topla i hladna iz domaće kuhinje — dobro
potrošljena.

Brat k bratu, Slaven k Slavenu! Ko
pozna brata za brata, tom neće biti tudiin
gospodar!

Pod tim gesmom preporuča se domo-
rodicima

Restauracija „Narodni Dom“ u Puli
ulica Carrara.

EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

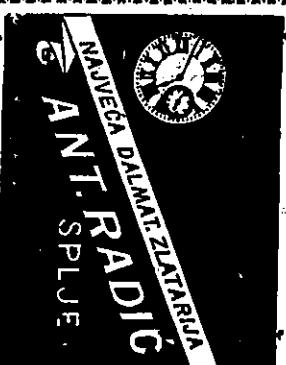
Dopravljanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Stecknepferd- Liliencmilch-Sapun

od Bergmann & Co. Tetschen a/Elbe
je jedini sapun koji čuva kožu od
sunčanih pljuga i uzdržava ljepe-
ću, mekanu i hrpatu put, što se za
dnevno dobarčim zahvalama može
nezbjedno dokazati.

Komad po 80 para dobiva se u
svim lekarnama, drogerijama i par-
fumerijama.

Može se preporuča Bergmannova
Liliencmilch, „Masera“ kao izvrsno
sredstvo za njegovanje ruku za
gospodare. Cijena u tubama po 70
para kom. Dobira se po svudu.

Austro-Hrvatsko parobro- darsko društvo, Punat.

Plovitveni red počin od 1. IV. 1913
do oproziva.

Redovite pruge po Kvarneru.
Punat - Krk - Malinska - Omišalj - Rijeka
svaki dan tamo i natrag.

Baška - Punat - Rijeka, svake srede, petka
i nedjelje tamo, četvrtka, subote i utorka
natrag.

Rijeka - Opatija - Lovran - Rab - svake ne-
djelje i petka isti dan tamo i natrag.

Rijeka - Opatija - Lovran - Lošinj - Veliki - Lo-
šinj - Mali - Šibenik - Sv. Martin - svake subote
tamo i natrag.

Rijeka - Opatija - Bell - Merag - Krk - Punat
Baška - Lopar - Rab - Lošinj - Veliki - Lo-
šinj - Mali - Šibenik - Sv. Martin - Nerezine svake
srede tamo, četvrtak natrag.

Rijeka - Crikvenica - Baška - Rab - Lošinj -
Veliki - Šibenik - Sv. Martin - Lošinj - Veliki - No-
valja svakog ponedjeljka tamo, utorka
natrag.

Vrbnik - Sv. Marak - Šilo - Crikvenica svaki
dan tamo i natrag, svakog utorka produ-
ljenje do Rike.

Glavna odpravnost: na Rici Riva Cristoforo Colombo 4,
telefon 1264, — u Opatiji na vlastitem
kiosku na gatu.

Sirite „Našu Slogu“.

MJUBLJI ŽITNI MLJUVI,
njegovi strojevi, motori, gospodarski strojevi
u najboljoj izvedbi i najefikasniji, izradjeni
priredjeni za svaku do.

Mnoga poduzeća po svemu ureditima
u prometu.

Ponude, prezentaci na maličev, boljive i
bes poterice od

tehničke poslovnice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopravljanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.

Oglas.

Gospodarska zadruga u Kastvu obdr-
zavaće se dne 4. maja 1913. u 9 sati prije
podne u Kastvu svoju redovitu 28. glavnu
skupštinu sa slijedećim

dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvještaj tajnika.
3. Izvještaj blagajnika, obračun i pro-
račun.
4. Izvještaj revizionalnog odbora.
5. Popunidbeni izbor u zadražni odbor.
6. Izdržavanje gospodarskog oruđa.
7. Različiti predlozi.

Za škole!

Držala bez željezca, olaštena,
prodaju se za kratko vrijeme duzina po
30 para u papirnici Luginja i dr., Pula
ulica Giulia, 1.

PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

na Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sistene 14.
Prodaja svježeg kruha
tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javne
lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz
najboljeg milina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga na ograničeno jamčenje
Vlastita kuća (Narodni Dom)

Podružnica u Pazinu.

Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i
uz mjesecnu otplatu te prima uložke,
koje ukazuju uz

4 1 | 0 | 2 | 0

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

POZOR RODOLJUBI!

ZAHTEVAVAJTE POSVUDA
:: NASE IGRACE KARTE ::

PRIMORKA

PRODAJU SE U TISKARI, PAPIRNICI I
KNJIGOVEZNICI LAGINJA i dr., PULA.

■ SVOJ K SVOMU! ■

TISKARA I KNJIGOVEZNICA

LAGINJA i DR.

■ ULICA GIULIA, 1. PULA ULICA GIULIA, 1. ■

preporuča se za

tiskarske, knjigovežke
i galerijske radnje.

Solidna izradba psčata iz gume.

Imade u zalihi

tekstilice i knjige za p. n. občine, crkve,
škole i odjevnike, poslovnice i konzumna
društva, trgovacke knjige, pisačke za
škole, kao i sve pisarske i risarske
potrebitine.